

Talepunkt til fælles samråd ("nationalt semester") i FEU og FIU om EU's vækstundersøgelse 2017 mv.

---

1. december 2016

Samrådsspørgsmål A og C

"Vil ministeren redegøre for Kommissionens vækstanalyse for 2017 samt Kommissionens rapport om varslingsmekanismen 2017, berunder de forhold der særligt gælder for Danmark? Vil ministeren desuden redegøre for, hvad regeringen har gjort for at efterleve Kommissionens landespecifikke anbefalinger rettet mod Danmark 2016?"

Indledning

Tak for invitationen. Jeg ser meget frem til samarbejdet med Finansudvalget og Europaudvalget i min nye rolle.

Baggrunden for dette samråd er Kommissionens offentliggørelse af den pakke, der indleder det europæiske semester for 2017. Pakken indeholder navnlig:

- den årlige vækstundersøgelse,
- varslingsrapporten om makroøkonomiske ubalancer og
- Kommissionens bud på anbefalinger til euroområdet som helhed.

Vi skal have en indledende drøftelse af pakken på ECOFIN 6. december. På det første rådsmøde næste år skal vi vedtage konklusioner om pakken med input til de overordnede retningslinjer for den økonomiske politik, som drøftes på EU-topmødet i marts 2017. Det er tanken, at landene skal tage højde for ECOFIN's og DER's konklusioner, når de i april fremlægger deres stabilitets- eller konvergensprogrammer og deres nationale reformprogrammer.

I dag vil jeg redegøre for hovedindholdet af Kommissionens årlige vækstundersøgelse og varslingsrapporten samt anbefalingerne til euroområdet som helhed. Til sidst vil jeg give en status for vores opfølgning på EU's anbefalinger til Danmark tilbage fra juli i år.

Jeg vil generelt henvise til det oversendte notat, som redegør detaljeret for de forskellige elementer i Kommissionens pakke.

Men lad mig først sige et par ord om, hvor vi står i dag.

Hvor står vi i dag

Det er klart, at vi i Europa lige nu står i en svær situation. Der er opbrud i det politiske landskab og skepsis over for europæisk og internationalt samarbejde, globalisering og frihandel i mange lande. Storbritannien er på vej helt ud af EU-samarbejdet. Der er ydre og indre trusler mod vores sikkerhed. Og selvom det faktisk går fremad i økonomien, så er oplevelsen mange steder, at det går for langsomt.

Men der er faktisk sket rigtig meget siden starten på det europæiske semester og på alle EU's tiltag for at styrke den økonomiske politik og samarbejdet efter finans- og gældskrisen. Der er gjort en stor indsats for at få styr på de offentlige finanser og reformere de europæiske økonomier. Flere lande har reformeret deres arbejdsmarkeder, nedbragt ubalancer, forbedret konkurrenceevnen og taget tiltag for at stabilisere de finansielle markeder. Det europæiske semester har med sine anbefalinger og erfaringsudveksling haft en klar positiv betydning for denne udvikling.

Men der er fortsat et betydeligt reform-efterslæb i mange lande. Den potentielle BNP-vækst og produktivitetsvæksten er relativt lav. Investeringerne ligger under niveauet fra før krisen. Den faktiske og strukturelle ledighed er fortsat høj i store dele af Europa, selv om den er faldende og beskæftigelsen stigende. Og flere lande skal stadig have langt bedre styr på de offentlige finanser.

Det er derfor vigtigt at fastholde fokus på at gennemføre de reformer, der er afgørende for højere produktivitet og vækst samt skabelsen af arbejdspladser til de europæiske befolkninger. Ikke mindst set i lyset af den politiske og økonomiske usikkerhed. Reformarbejdet er den eneste vej til varigt stærkere vækst, der virker for alle, og det er et langt og sejt træk. Men vi må ikke miste fokus nu, hvor det er vigtigst.

Det europæiske semester er et vigtigt instrument i dette arbejde, og jeg håber vi i det kommende år kan sætte yderligere skub på den europæiske reformdagsorden.

Nu til starten på det europæiske semester for 2017.

Vækstundersøgelsen 2017

Vækstundersøgelsen præsenterer Kommissionens bud på overordnede økonomisk-politiske udfordringer og prioriteter for EU i 2017.

Kommission peger på, at det overordnet set går fremad, men at der er tale om et skrøbeligt opsving med lav vækst, en svag udvikling i produktiviteten og vedvarende høj arbejdsløshed i flere EU-lande.

Kommissionen foreslår i det lys, at arbejdet i EU-landene for 2017 koncentrerer sig om tre hovedprioriteter:

1. Fremme af investeringer
2. Fortsat gennemførelse af strukturelle reformer
3. Ansvarlig finanspolitik

Kommissionen lægger dermed op til at fastholde de overordnede prioriteter fra vækstundersøgelserne for 2015 og 2016.

Første prioritet er fremme af investeringer. Kommissionen peger på, at indsatsen bl.a. skal fokusere på at sikre virksomhederne bedre adgang til finansiering. Vigtige prioriteter er her fortsat oprydning i den finansielle sektor, arbejdet med kapitalmarkedsunionen og bankunionen samt den europæiske investeringsplan.

Kommissionen understreger, at den vil arbejde for at forbedre investeringsklimaet på EU-niveau, herunder ved at udbygge det indre marked. EU-landene opfordres samtidig til at mindske nationale barrierer for investeringer.

Anden prioritet i vækstundersøgelsen er gennemførelsen af strukturreformer. Kommissionen fremhæver beskæftigelse og produktivitet som særlige fokusområder for reformer.

EU-landene opfordres bl.a. til at sikre højere grad af fleksibilitet på arbejdsmarkedene, ligesom Kommissionen fremhæver vigtigheden af en højt kvalificeret arbejdsstyrke og social sikkerhed. Kommissionen fremhæver også, at EU-landene skal styrke indsatsen for at integrere flygtninge på arbejdsmarkedet og bekæmpe ungdomsarbejdsløshed.

Kommissionen peger desuden på, at EU-landene sammen med arbejdsmarkedets parter skal sikre løndannelsesprocesser, der fremmer jobskabelse, fremgang i reallønnen og er i overensstemmelse med udviklingen i produktiviteten. Herudover skal pensionsordninger og indretningen af arbejdsmarkedet tilskynde til at blive længere i beskæftigelse i lyset af den stigende levealder.

Kommissionen fremhæver også, at EU-landene skal styrke produktiviteten, særligt i servicesektoren, som udgør en stigende andel af de europæiske økonomier. Indsatsen skal bl.a. fokusere på at øge konkurrencen og uddybe det indre marked for serviceydelser.

Vækstundersøgelsens tredje prioritet er ansvarlig finanspolitik. Kommissionen fremhæver, at nationale finanspolitikker skal fastlægges, så de er holdbare og understøtter vækst.

Der er i år et særligt fokus på euroområdet, hvor Kommissionen lægger op til, at eurolandene samlet set skal føre en lempeligere finanspolitik. Kommissionen opfordrer til, at eurolande med finanspolitisk råderum skal lempe finanspolitikken for at understøtte efterspørgslen. Kommissionen understreger samtidig, at eurolande, der ikke har råderum til lempelser, skal efterleve de krav, der stilles i Stabilitets- og Vækstpagten.

Kommissionen nævner, at man vil benytte sig af reglerne om fleksibilitet i Stabilitets- og Vækstpagten, og fx tage hensyn til budgetmæssige konsekvenser af den ekstraordinære tilstrømning af flygtninge og sikkerhedssituationen.

Vækstundersøgelsen opfordrer til øgede offentlige investeringer i lyset af det nuværende lavrentemiljø, og opfordrer samtidig til, at landene prioriterer i udgifterne og nedbringer den offentlige gæld.

Endelig peger Kommissionen på, at der i flere EU-lande er behov for yderligere reformer af pensionssystemerne og sundhedssystemerne for at sikre deres holdbarhed og effektivitet.

Anbefalingerne til euroområdet som helhed

Anbefalingerne til euroområdet som helhed opfordrer også til både en lempeligere finanspolitik og efterlevelse af Stabilitets- og Vækstpagten.

Kommissionen anbefaler konkret en gennemsnitlig finanspolitisk lempelse på op til 0,5 pct. af BNP i 2017 i euroområdet.

Herudover anbefales eurolandene at gennemføre reformer, der øger produktiviteten og fremmer jobskabelse, ligesom eurolandene anbefales at fortsætte arbejdet med at sikre banksektorens robusthed og med at videreudvikle ØMU'en.

Regeringen deler i store træk Kommissionens vurdering af de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og er enig i de fleste af Kommissionens forslag til prioriteter i vækstundersøgelsen og anbefalingen til eurolandene.

Det går den rigtige vej med økonomierne, men der er fortsat store udfordringer. Udfordringerne er overvejende strukturelle. Løsningen er derfor strukturelle reformer og ikke ekspansiv finanspolitik.

EU-landenes hovedudfordringer er lav og faldende potentiel vækst og svag produktivitetsudvikling samt høj strukturel ledighed i mange lande. Og ikke mindst offentlige finanser, som er blevet bedre, men fortsat strukturelt svage, fordi mange lande er for langt fra strukturel balance og har for høj gæld, mens de offentlige finanser fortsat ikke er holdbare på lang sigt.

Det er derfor vigtigt, at EU-landene holder fast i en ambitiøs reform- og konsolideringsdagsorden, som er differentieret på tværs af landene i lyset af deres respektive udfordringer.

Det er helt centralt, at EU-landene og Kommissionen efterlever og håndhæver de fælles EU-regler for den økonomiske politik.

Regeringen er således skeptisk overfor Kommissionens nye anbefaling om en gennemsnitlig finanspolitisk lempelse på 0,5 pct. af BNP i euroområdet.

Meget få lande har et råderum til finanspolitiske lempelser. Det er stort set kun Tyskland, der har et råderum. Men en større tysk lempelse indebærer risiko for overophedning af tysk økonomi og effekterne på andre lande er usikre og sandsynligvis små.

De fleste lande har omvendt ikke råderum, men derimod fortsatte konsolideringsbehov, der er afspejlet i konkrete henstillinger og øvrige krav under Stabilitets- og Vækstpagten. Lande, som ikke har råderum, men alligevel lemper finanspolitikken, risikerer stigende rentespænd og i værste fald en ny gældskrise.

Det er meget svært at se, at det skulle være muligt at gennemføre en finanspolitisk lempelse, som i gennemsnit udgør 0,5 pct. af BNP. Og som samtidig respekterer de finanspolitiske EU-regler, som vi alle var enige om at styrke i lyset af gældskrisen.

Det er derfor også uklart, om der kan opnås enighed om anbefalingen i Rådet, hvor kun eurolandene har stemmeret. Landene ventes at være delte. Sagen drøftes i eurogruppen og ECOFIN 5.-6. december, men ventes først vedtaget på det første møde i det nye år.

Ser vi bort fra finanspolitikken er vi generelt enige i det stærke fokus på strukturreformer i vækstundersøgelsen og euroområdeanbefalingen. Den vigtigste overordnede prioritet er reformer, der styrke arbejdsudbud og produktivitet og dermed vækst og jobskabelse. Det er også vigtigt med reformer, der styrker grundlaget for sunde og holdbare offentlige finanser.

Vi støtter også det fortsatte fokus på at fremme investeringer i EU. Fremme af investeringer bør først og fremmest sikres ved at skabe gode rammebetingelser for at mobilisere *private* investeringer. Det er også vigtigt, at investeringerne giver reel merværdi, fx ved at investere i produktivitetsfremmende projekter og infrastrukturer.

Makroøkonomiske ubalancer: varslingsrapporten 2017

Nu til varslingsrapporten vedr. makroøkonomiske ubalancer. Varslingsrapporten bruger et sæt faste indikatorer til at udpege de lande, hvor Kommissionen vil udarbejde en såkaldt *dybdegående analyse* af potentielle ubalancer i februar 2017.

Rapporten lægger op til dybdegående analyser af 13 lande. Det er de samme lande som Kommissionen vurderede til at have ubalancer i sine dybdegående analyser for 2016.

Overordnet konkluderer varslingsrapporten om de vigtigste ubalancer, at der er gjort fremskridt med at nedbringe underskud på betalingsbalancen i flere lande, men at der i andre lande fortsat er store betalingsbalanceoverskud. Flere lande nedbringer den private gæld, men ikke tilstrækkelig hurtigt. Banksektoren står overfor udfordringer med hensyn til svag profitabilitet og misligholdte lån. Endvidere oplever nogle lande relativt høje boligprisstigninger. Beskæftigelsen er generelt stigende, men arbejdsløsheden er fortsat meget høj i nogle lande.

Kommissionen vil ikke lave en ny dybdegående analyse af Danmark. Det er således tredje år i træk, at Danmark ikke udpeges til en dybdegående analyse. Kommissionen vurderer, at Danmark fortsat har udfordringer, men at de ikke udgør ubalancer i makroudbalancesprocedurens forstand.

Om Danmark bemærker Kommissionen bl.a., at overskuddet på betalingsbalancen fortsat er højt, hvilket kan forklares af et højt opsparingsniveau og høje indtægter fra investeringer i udlandet. Det pointeres også, at vi fortsat taber eksportmarkedsandele, men at denne tendens er aftagende, og at vores priskonkurrenceevne er stabil.

Kommissionen fremhæver også den høje private gæld i Danmark, men anerkender, at det skal ses i sammenhæng med, at vi generelt har høje pensionsopsparinger og opsparing i form af fx boliger.

Kommissionen nævner også, at boligpriserne er steget meget de seneste år, og at det er en udvikling, man vil følge nøje.

Regeringen er tilfreds med, at Kommissionen ikke har til hensigt at udarbejde en dybdegående analyse af Danmark i 2017. Der blev heller ikke udarbejdet analyse af Danmark i år eller sidste år. Vi vil dog stadig være i arbejdstøjet. Det er fortsat regeringens ambition at fastholde og styrke konkurrenceevnen og produktiviteten samt sikre økonomisk fremgang og finansiell stabilitet i Danmark.

Afslutning: Opfølgning på de landespecifikke anbefalinger for Danmark

Lad mig afslutningsvis også nævne, at regeringen er godt i gang med følge op på de to landespecifikke anbefalinger til Danmark, som ECOFIN vedtog i sommer. Det gælder både finanspolitikken og initiativer til at styrke produktivitet og konkurrence, som beskrevet i det oversendte notat.

Med hensyn til anbefalingen om finanspolitikken er det helt centralt for regeringen, at der føres en ansvarlig økonomisk politik. Det skal være med til at sikre fundamentet for, at vi også i årene fremover har et velstående samfund i vækst og balance.

Regeringens finanspolitik tilrettelægges indenfor rammerne af budgetloven og EU's finanspolitiske regler, herunder Stabilitets- og Vækstpagten. Ved fremsættelse af finanslovsforslaget for 2017 i august blev den strukturelle saldo skønnet til at udvise et underskud på 0,4 pct. af BNP i 2017. Dermed blev finanspolitikken for 2017 tilrettelagt med en sikkerhedsmargin til underskudsgrænsen i budgetloven.

Med hensyn til anbefalingen om produktivitet har regeringen stor fokus på produktivitetsudfordringerne, ikke mindst i den indenlandsk orienterede servicesektor.

I aftalen om "et Danmark i bedre balance" fra juni var et af hovedelementerne at sikre vækst og bedre udviklingsmuligheder for detailhandlen, hvilket er udmøntet i planlovsforslaget. Forslaget lægger bl.a. op til at lempe reglerne for butikkers placering og størrelse.

Inden for bygge- og anlægssektoren har regeringen allerede iværksat en række initiativer til at sikre, at reguleringen af byggeriet ikke stiller virksomhederne overfor unødige byrder. Det gælder bl.a. i forhold til sagsbehandlingstiden for autorisationsansøgninger.

Der er også gennemført tiltag for at øge konkurrencen i sektoren, bl.a. ved at tilpasse dansk lovgivning til internationale standarder. Det skal gøre det lettere for udenlandske virksomheder at operere på markedet.

Samarbejdet mellem universiteterne og erhvervslivet er også vigtigt for regeringen. I aftalen om finansloven lægges der op til at fastholde den økonomiske ramme for Innovationsfonden, der bl.a. har til formål at støtte samarbejdsprojekter mellem universiteter og virksomheder.

Kommissionen vil følge op med sin vurdering af landenes reformimplementering og opfølgning på de landespecifikke anbefalinger i deres landerapporter til februar.

Regeringens nationale reformprogram for 2017 vil indeholde en mere detaljeret gennemgang af opfølgningen på vores landespecifikke anbefalinger.

Alt dette vil jeg vende tilbage til på vores næste samråd i denne kreds til foråret. Efterfølgende vil jeg på vores samråd i juni orientere om de senere landespecifikke anbefalinger, som afslutter det europæiske semester for 2017.

Tak for ordet.